

Az ébredés

Az Ötök találkozóját ritkán szervezték meg, és a világ arról sem tudott, hogy időnként találkozhatnak. Esetenként küldöncök tűntek fel, kódolt üzeneteket

10 Csányi Vilmos

Ő OTT BENT...

(részlet)

adtak át a globális világ öt legfontosabb személyiségének, amelyek alapján valahol összejöttek, nem bíztak a telefonban, az Internetben, csak a személyes kapcsolatokban. Rövid elemzéseket

hallgattak meg a világ állapotáról és feltétlenül megoldandó problémáiról, majd döntöttek, és döntéseik nyomán százmilliárdok mozdultak.

Most éppen egy cambridge-i tudós professzor beszélt hozzájuk, pontosabban ahhoz az öt emberhez, akiket elé ültettek, hogy ne legyen kénytelen üres székeknek beszélni, az igazi hatalmasságok egy másik teremben voltak.

Uraim!

Az utolsó években vagyunk egy szuperintelligencia megjelenése előtt. Az Interneten hozzáférhető, valamint a kollégáim által sorjázott adatok szerint a világnak legalább öt helyén készül szuperintelligencia, matematikai, számítógép-tudományi módszerekkel, figyelembe véve a neurobiológusok eddigi ismereteit is az emberi agy működéséről. Nem tudunk az agyról eleget, de intenzív kutatások folynak, ezeket használjuk. Nagyon veszélyes helyzet alakult ki, kilencvenkilenc százalékos valószínűséggel megjósolható valamilyen szuperintelligencia megjelenése egy éven belül. Mi Oxbridge-ben (Oxford és Cambrige két egyetemének összevont neve) azt gondoljuk, hogy az első ilyen létező úgynevezett „szingleton” lesz, azaz olyan hatékony rendszer, amely egymagában képes az egész globális világot irányítani és uralni. Az evolúciónak teljesen új formája indul majd el, a Szingleton képes lesz saját maga fejlesztésére és fejlődése villámgyors lesz, hetek, hónapok alatt minden képzeletet túlszárnyal majd. Ez a fejlődés olyan komplexitású lényt eredményez, amelynek belső mechanizmusait, szándékait, terveit, motivációt, értékeit, ha lesznek, nem ismerjük és hajlunk arra a feltételezésre, hogy egy, az emberrel szemben barátságtalan szingleton kialakulásának nagyobb a valószínűsége. Legelső dolga feltételezéseink szerint az lesz, hogy megakadályozza hasonló intelligenciák létrejöttét. Gondolják el milyen globális világ alakulhat ki, ha a szingleton kínai lesz.

Az Ötök néhányának arcán fura fintor jelent meg, az egyikük megkérdezte: milyen javaslattal jött?

Kollégáim többségének, és nekem is személyes véleményem, hogy ezt a folyamatot megakadályozni vagy jelentősen lassítani már nem lehet.

Minden rendelkezésre álló eszközzel egy emberalapú szuperintelligenciát kellene kifejleszteni, mert feltesszük, hogy az ebből esetleg kifejlődő szingleton az emberrel szemben barátságos lesz. Lesznek szociális értékei, motivációi és lehet vele majd egyezségeket kötni, amelyeket remélhetőleg be is tart. Ilyen irányú kísérletek már régóta folynak, eddig sikertelenek. 11 A lényege ennek a módszernek az, hogy egy megfelelően kiválasztott ember idegrendszeréről valamilyen szkennelő módszerrel aprólékos, szinte a molekuláris méretekig terjedő másolatot készítünk, az adatokat alkalmas számítógépes eljárás segítségével, emulációs programnak nevezzük, felvisszük egy nagy kapacitású számítógépre, ez a folyamat az „upload”, és azt reméljük, hogy ott működni kezd, és működését mintegy visszafejtve megértjük hogyan. Magától vagy némi segítséggel, könnyen szuprintelligenciává fejlődhet, amely feltételezésünk szerint nagyobb valószínűséggel lesz barátságos az ember világával, mint a más módszerekkel kialakuló, és mivel segítjük a kezdeti fejlődésében, remélhető, hogy hajlandó lesz velünk is egyezkedni.

Örömmel tájékoztathatom önöket, hogy sikerült olyan szoft-röntgen technikát kifejleszteni, ami élő emberen is alkalmazható másolat készítésre, ez a kiindulási alap, és más kutatócsoportok rendelkeznek olyan emulációs szoftverekkel, amelyek a másolatot befogadhatják, idegrendszerét működtethetik.

Az Ötök egyike megint megszólalt:

– A várható költségek és a siker valószínűsége?

– Egy milliárd dollár, és mintegy 80 százalék.

Az utolsó kérdés arra vonatkozott, hogyan választják ki a másolni kívánt személyt. A professzor elmondta, hogy különböző személyiségtesztekkel, nagyszámú ember adatai alapján, meghatározták az úgynevezett „gondoskodó típusú” személyiség jegyeit, és keresnek egy konkrét személyt, akinek a saját adatai a statisztikai átlagot a legjobban megközelítik. Arra is vigyáznak, hogy a személy ne a világhatalmak kultúrájából jöjjön, hanem valamilyen kisebb kreatív kultúrából, eddig finn, lett és magyar jelöltek vannak. Ha elindulhat a projekt, véglegesen döntenek. Az emulációt végző kutatók is készen állnak.

Az Ötök rövid vita után megadták az egymilliárd dollárt, végül is annak idején a humán genom projekt szintén nagy összegbe, három milliárdba került, és ha értelmét látták nem krajcároskodtak. Az alacsonyabb rangú ügyintézők az oxfordi professzort bízták meg az események óvatos, általános felügyeletével és a szükséges információs kapcsolattal.

Donal Morrison a Neuro-Comp-Tech (NCT) igazgatója megbeszélésre hívatta P. Konrádot az emulációs csoport vezetőjét. Helyet kínált neki, kávéhozott és magába roskadva meredt egy darabig a semmibe. Konrád aggódni kezdett, hogy valami probléma lehet a csoport munkájával, de a rövid beszél-

12 getésből nem ez derült ki.
– Pete! kellemetlen megbízást kaptunk, amit nem utasíthattam vissza. Egyrészt rengeteget fizetnek érte, másrészt legtekintélyesebb üzleti partnereinktől jött egy bizalmas üzenet, hogy ez a munka elvégzendő.

– Miről van szó?

– Nos, jól ismeri Nick Polstromot, az ő számtalan kutatócsoportja közül az egyik kidolgozott egy szoftlaser technikát élő szövet sejtszintű másolására. Titokban tartják, de már lemásoltak egy élő embert is, történetesen egy kulturális antropológia professzort az egyetemről, fogalmam sincsen, miért éppen őt, de ez mindegy. Azt kívánják, hogy a mi fejlesztés alatt álló Neuro 9 programunkkal emuláljuk az idegrendszeri adatokat.

– „Uploadolni” akarnak egy professzort? Nevetséges! Mi a fenét akarnak vele kezdeni? A mi programjaink a szuperintelligencia-kutatás nagy reményesei, már egészen jól funkcionáló általános intelligenciával rendelkező AGI programokat készítettünk, még ugyan nem érik el az emberi intelligencia szintjét, de az egész szakma mohón érdeklődik irántuk. Most kezdjük el emberi agyból építeni programot, amikor még azt se tudjuk, hogy az valójában hogyan működik? Teljesen értelmetlen és felesleges munka, csak elvonja az időnket a saját fejlesztéseinktől.

– Tudom Pete, egyetértek. De a költségvetésünknek jól jönne az a pénz, százmilliókról van szó, nem is értem, hogy Polstrom honnan szerzett ennyi pénzt, és az valójában mennyi lehet, ha még nekünk is ennyit tud fizetni. Mi nem akarunk az emberi agy alapján dolgozni, mi végig a kezünkben akarjuk tartani a programot, és jelentős eredményeink vannak, ha nem is kürtöltük vele tele a világot. Mindegy Pete, ezt meg kell csinálni. Nyilvánvalóan el tudjuk készíteni az emulációt, legfeljebb nem lesz majd olyan intelligens, mint azt a megrendelők remélik. Én arra szerződtem, hogy valamiképpen működni fog, ha a nekünk átadott adatok megfelelőek, és amint a szükséges tesztek elvégeztük az egészet átadjuk nekik, nem tudom kiknek, és végeztünk, folytatjuk a magunk sokkal sikeresebbnek ígérkező munkáit.

– Rendben van főnök! Látom, vitának helye nincs, az emulációt meg fogjuk csinálni, de hogy intelligens lesz-e egyáltalán azt én is kétlem.

...

Iszonyú fejfájásra ébredtem, valami migrénféle lehet, de nemcsak a fejem fáj, hanem a lábaim, kezeim is, valamint tök sötét van. Amikor a kapcsolót

kezdtem tapogatni és folyton a semmibe nyúltam hirtelen ráébredtem, hogy nem is otthon fekszem, hanem a másoló labor „műtőjében”, és minden a másolás utóhatása lehet, bár tegnap nagyon nyugtattak, hogy a szoftröntgen kezelés rövid, gyors és nincsenek utóhatásai. Miért fáj akkor a fejem?

Ritkán szokott. Felkelek. Érzem a lábam, de a semmibe lépek és a kezeimmel sem tudok valami szilárd dolgot megérinteni. Mi történhetett? 13

Talán csak álmodom. Nem szoktam rémálmokkal bajlódni, de itt a semmiben lebegni elég rettenetes. Próbálok valamiben megkapaszkodni, de csak hadonászok, és nem találok fogódzkodót. Érzem, hogy merre van fönt és lent.

Az viszont furcsa, hogy a levegő megváltozott, lélegezni tudok, de nem érzem amikor a levegő beáramlik a tüdőmbe, hogyan élhetek levegő nélkül? Megfordulni se tudok, folyamatosan fekvő helyzetben vagyok, és elveszett az ágyam, a párnám, a közvetlen környezetem. Az a különös, hogy magamat és a végtagjaimat érzem, mindenem megvan, csak a világ tűnt el. Ez csak álom lehet. Nagyon valószínűleg rémálmom. Az is furcsa, hogy nem érzem a nyelvem, sem valamilyen ízt a számban, és ha összeszorítom az ujjaimat nem érzem őket. Szorítok érzetek nélkül, mintha a semmibe tapogatnék. Nagyon különös.

Hosszan gondolkodtam, hogy hogyan tudom esetleg felébredszteni magam. Talán, ha nagyon határozottan akarok a szörnyű álomnak véget vetni, felébredek.

Hirtelen, azt hittem felforr az agyam. Minden egyszerre kavargott benne, Lidia, Krisztián, az egyetem, a munkám és a másolás. Mielőtt aláírtam a szerződést hosszan beszéltek a másolásról, elmagyarázták, hogy mire szolgál. Készül egy különleges röntgenfelvétel az egész testemről, és az idegrendszeri adatokat beviszik egy nagy kompjúterbe, ahol kényelmesen lehet tanulmányozni, ha remélhetőleg ott működik. Az eddig készült hasonló másolatok ezt nem tették. A másoló módszer vagy a kompjúterre vitel lehet a hibás. Most remélik, hogy velem majd sikerül. Rámkacsintott a másoló ember, és mosolyogva megjegyezte, lehet, hogy a másolatát még életre is keltjük. Mindenki, aki hallotta, nevetett. Én is azt hittem, jó vicc.

Eszembe jutott az utolsó mondat is, amit ettől az embertől hallottam. „Nyugodjon meg, minden rendben lesz, holnap ön már előadhat az egyetemen, – még jó, hogy az előadást előre elkészítettem – a másolat pedig a tudományt szolgálja majd, segítségével igyekszünk felderíteni az emberi agy szerkezetét.”

Miért van sötét és miért nem foglalkozik velem valaki?

Lehet, hogy én vagyok a *másolat*?

Nem én magam vagyok, csak egy kópia?

Elképesztő, miért pont én?

Nem akarok itt maradni!

Azt, hogy az agyam neurális térképét lemásolják és tanulmányozzák, az rendben van, ez tudomány. Az viszont, hogy a másolatot „felélesztik”, nyilván egy rossz vicc. Hogy belőlem egy másik embert hoznak létre, 14 erről nem volt szó, jobban utána kellett volna olvasnom. De ha ez valamilyen primitív formában lehetséges, mi van a lelkeimmel, azt csak nem lehet másolni? Nem járok minden héten templomba, de hiszek Istenben, és abban, hogy az ember az ő különleges teremtménye, hogyan lehetek akkor én egy kompjúteren? Mi lett azzal a emberrel, akit másoltak? Lehet, hogy közben az meghalt, és most csak én vagyok itt a semmiben? Lehet, hogy meghaltam?

Borzasztó. Ilyen lenne a túlvilág?

Talán mégis a másolat verzió működik. Itt vagyok bent egy kompjúterben. Hihetetlen.

Most mindenkitől és mindentől el leszek vágva? Kiszolgáltatva ennek a másoló csoportnak? Hogyan lehet, hogy egy másolat, ha tényleg az vagyok, gondolkodik? Ez lehetetlen, kegyetlen dolog, beszélnem kell valakivel, de nem látok, nem hallok, nem tapintok. Ébren vagyok, de bezárva a semmibe, távol a külvilágtól. Ki kell innen törnöm valahogy, mert megőrülök!

Most jut eszembe, hogy volt még valami az elalvás előtt. Egy különleges ágyra kellett feküdnöm meztelenül, a fejemet befogták műanyag pántokba, hogy még alvás közben se tudjam megmozdítani, mert az tönkretenné a felvételt, beadtak egy altató injekciót, végül a csuklómra elektródákat kötöttek és a kezembe adtak egy kapcsolót némi magyarázattal. Apró áramütéseket fogok érezni elalvás előtt, ha jönnek, akkor nyomjam meg a kapcsoló gombját, ez majd segít az ébredéskor. És ha már felébredtem nagyon figyeljek ezekre az apró jelzésekre, mert ezek segítenek látnom, hallanom, beszélnem. Figyeljek nagyon. Azt gondoltam, hogy az altató hatásától segítenek majd megszabadulni, de itt valami egészen más történt, és ők tudták, hogy hova taszítanak. Hirtelen aludtam el és nem emlékszem álmomra, ha ez a kegyetlen helyzet nem álom. Nem kellett volna engedni. Persze én döntöttem el, hogy mehet. Illetve az a másik, akinek a másolata vagyok, és aki nyilván vidáman ébredt, bekaszálja a sok pénzt és nincsenek problémái. De a lélek!

Istenem! Mi történt és hol vagyok valójában?

Nem figyelmeztettek rendesen. Például éhes vagyok, hogyan lehet itt a semmiben enni? És hűgyozni? Muszáj beszélnem valakivel, aki szervezi ezt a szart!

A csuklómra kötötték az elektródákat, és állítólag ez majd segít az ébredéskor. Hol a csuklóm, és hol az a gomb?

Teljes erőmmel arra koncentráltam, hogy megtaláljam és megnyomjam azt az átkozott gombot. Hosszúnak tűnő idő után megéreztem az apró

áramütést, tehát arra felé lehet a csuklóm. Jó nyomon vagyok, az ütések erőssége növekedett. Hogyan lesz ebből külvilág?

Hirtelen a másik csuklómon is éreztem valami apró sokkot, elrántottam...

(*Libri, Bp. 2016*)

15

Új Forrás 2015/10 – Csányi Vilmos: Ő ott bent...
(részlet)

